Marta Szepeluk
Akademia Nauk Stosownych Mazovia w Siedlcach

WPŁYW INFLACJI NA DECYZJE ZAKUPOWE I SYTUACJĘ EKONOMICZNĄ MIESZKAŃCÓW POWIATU BIALSKIEGO

Streszczenie
Praca skupia się na jednym z obszarów dotyczących każdego człowieka, a jest nim inflacja. Za cel pracy przyjęto ocenę siły wpływu inflacji na decyzje zakupowe oraz sytuację ekonomiczną mieszkańców powiatu bialskiego. Dla osiągnięcia tak rozbudowanego celu zdecydowano się w ujęciu teoretycznym przybliżyć problematykę inflacji, a następnie przechodzi się do rozważań empirycznych. Duży wpływ na realizację obranego celu pracy miała wybrana metoda badawcza, którą był sondaż diagnostyczny połączony z krytyczną analizą literatury. Przeprowadzone badania pozwoliły dowieść, że inflacja jest odczuwana przez mieszkańców powiatu bialskiego. Wykazano, że ludzie czują się niekomfortowo w otoczeniu podwyższonej inflacji i muszą zmienić swoje decyzje zakupowe. Najczęściej jest to po prostu ograniczenie skali podejmowanych zakupów oraz większe bazowanie na uprzednio zgromadzonych oszczędnościach. Praca pozwoliła dojść do wniosku, że skoro mieszkańcy powiatu bialskiego w tak dużym stopniu odczuwają skutki inflacji to w innych regionach Polski musi być podobnie. Jeśli sytuacja związana z inflacją nie zostanie szybko opanowana to jakość życia społeczeństwa będzie się systematycznie pogarszać, co stanowi poważne zagrożenie dla tempa rozwoju gospodarczego.

Abstract
The work focuses on one of the areas that affect every human being, and that is inflation. The aim of the study was to assess the impact of inflation on purchasing decisions and the economic situation of the inhabitants of the Biała Podlaska district. In order to achieve such an extensive goal, it was decided to introduce the issue of inflation in theoretical terms, and then move on to empirical considerations. The selected research method, which is a diagnostic survey combined with a critical analysis of the literature, has a large impact on the implementation of the chosen goal of the work. The conducted research allowed to prove that inflation is felt by the inhabitants of the Biała district. It has been shown that people feel uncomfortable in an environment of increased inflation and need to change their purchasing decisions. Most often, these are simply a reduction in the scale of purchases made and greater reliance on previously accumulated savings. The work led to the conclusion that since the inhabitants of the Biała Podlaska district feel the effects of inflation to such a large extent, it must be similar in other regions of Poland. If the situation related to inflation is not brought under control quickly, the quality of life of the society will systematically deteriorate, which is a serious threat to the rate of economic development.

Słowa kluczowe: inflacja, powiat bialski, sytuacja ekonomiczna

Wstęp

Zmiany cen w gospodarce są naturalnym zjawiskiem, jednak kluczowe jest ich tempo. Zjawisko inflacji występuje w przypadku, gdy ceny w krótkich odstępach czasu znacząco wzrastają. Z ekonomicznego punktu widzenia jest to tematyka tak istotna, która zainteresowała wielu badaczy. W badaniach różnych środowisk nie chodzi tylko o to, aby lepiej zrozumieć istotę inflacji oraz jej przyczyny, ale przede wszystkim znaleźć skuteczne sposoby panowania nad nią. Jest to tematyka szczególnie często podejmowana w ostatnich latach, gdzie wyższe wskaźniki inflacji przyczyniają się do tego, że wyraźnie częściej się o niej mówi. Jej złożoność wynika z faktu, że wpływa w zasadzie na każdego człowieka i to niezależnie od stanu posiadania (Hülsmann, 2014).

W artykule za główny cel podejmowanych rozważań wskazuje się siłę wpływu inflacji na decyzje zakupowe i sytuację ekonomiczną mieszkańców powiatu bialskiego. W ostatnich latach tematyka inflacji w różnego rodzaju badaniach była podejmowana wielokrotnie, jednak najczęściej następowało odniesienie do kraju, a nawet grupy krajów. Nie udało się dotrzeć do badań pochodzących z ostatnich lat, w których to problematyka inflacyjna byłaby podejmowana w kontekście powiatu bialskiego oraz mieszkańców tego obszaru. W podejmowanych rozważaniach dochodzi się do wniosku, że inflacja to zmiany cen konsumpcyjnych i usług nabywanych przez gospodarstwa domowe. Jest to zmienna uniwersalna, która odnosi się do całej gospodarki. Jednak równie dobrze może być dzielona na poszczególne sektory lub nawet grupy produktów. Inflacja zawsze akcentuje przypadkowe wzrosty cen. Natomiast o zjawisku deflacji mówimy, gdy dochodzi do obniżania się cen większości dóbr i usług. Pomimo tego, że inflacja jest zmienną policzalną to społeczeństwo może również ją odczuwać w ujęciu subiektywnym (Makieła, 2020).

W praktyce najczęściej inflacja jest postrzegana przez społeczeństwo w odmienny sposób niż w rzeczywistości. Wynika to z faktu, że ludzie analizują inflację odnosząc się jedynie do dóbr konsumpcyjnych, których ceny wzrosły w największym stopniu. Według gospodarstw domowych inflacja jest niczym innym, a mianowicie obniżaniem się siły nabywczej pieniądza. Dla konsumenta oznacza to, że przy uzyskiwaniu dokładnie takich samych dochodów będzie on mógł sobie pozwolić na nabycie coraz mniejszej ilości towarów lub usług. Wymusza to na konsumentach zmiany podejmowanych decyzji. Najczęściej konsument ma dwa rozwiązania. Pierwszym z nich jest pogodzenie się ze zmniejszeniem siły nabywczej pieniądza i pozwalanie sobie na coraz mniejsze zakupy, co skutkować będzie obniżeniem się jakości życia. W drugim przypadku, jeśli konsument oczekuje utrzymania dotychczasowej jakości życia to jest zmuszony do zwiększenia swoich dochodów. Inflacja może mieć wiele przyczyn, gdzie najczęściej uwydatniają się błędy

w funkcjonowaniu gospodarki. Wówczas mówi się o przyczynach makroekonomicznych, gdzie państwo jest źle zarządzane, co w konsekwencji prowadzi do podejmowania zbyt rozbudowanych inwestycji (Zemke, 2017).

Nie bez powodu dochodzi do wydarzeń na rynkach międzynarodowych, gdzie podwyższane są ceny surowców niezbędnych do funkcjonowania poszczególnych gospodarek. Problem odnosi się również do czynnika ograniczenia większości dóbr konsumpcyjnych oraz surowców, którymi należy roztropnie zarządzać. Aby gospodarka mogła się dobrze rozwijać, a społeczeństwo nie odczuwało w zbyt dużym stopniu wzrostu cen powoływane są do życia specjalne instytucje finansowe, które wyznaczają sobie cele inflacyjne. W przypadku Polski jest to Rada Polityki Pieniężnej, która skupia się na tym, aby inflacja w ujęciu rocznym nie przekroczyła 2,5% z tolerancją do 1 p.p. w każdym kierunku. W momencie, gdy cel nie jest osiągany to mówi się, że nad inflacją się nie panuje, co w czasie może się przełożyć na problemy gospodarstw domowych. W przypadku, gdy inflacja nie zostaje opanowana, a wskaźniki zaczynają osiągać poziom 25-50% to zjawisko to nazywamy hiperinflacją. To, że w Polsce w ostatnich miesiącach nie występuje inflacja to wcale nie oznacza, że społeczeństwu żyje się komfortowo (Hoffmann, 2022).

Wskaźniki na poziomie kilkunastu procent przyczyniają się do tego, że szczególnie uboższa część społeczeństwa w jeszcze większym stopniu musi zwracać uwagę na to, co kupuje. W dłuższym terminie inflacja zawsze przyczynia się do ubożenia się społeczeństwa. Wynika to z faktu, że w ujęciu realnym dochody osiągają coraz niższą wartość, co pozwala na zakup coraz mniejszej ilości dóbr. W zasadzie każdy odczuwa skutki inflacji, jednak najbardziej problematyczne jest to dla osób utrzymujących się ze świadczeń społecznych. To właśnie do tej grupy zalicza się emerytów i rencistów. Co prawda rząd może zdecydować się na waloryzację tego typu świadczeń, jednak najczęściej nie rekompensuje to w pełni skutków inflacji. Pewnego rodzaju rozwiązaniem jest skupienie się na nabywaniu aktywów, które w dłuższym terminie zyskują na wartości, a przynajmniej nie tracą. Do takiej klasy aktywów zaliczane jest złoto oraz nieruchomości. Są to przykłady pokazujące, że aby uchronić się przed inflacją należy posiadać pewien kapitał, a do tego wiedzę finansową. Pomimo tego, że społeczeństwo jest coraz lepiej wyedukowane to w dalszym ciągu nie udało się na trwale rozwiązać problemu inflacji. Ludzie rozumieją pewne zależności zachodzące na rynku, a mimo wszystko wzrost cen najczęściej jest dla nich zaskoczeniem i powodem doświadczania mniej lub bardziej poważnych problemów finansowych (Adach-Stankiewicz i in., 2019).

Materiał i metoda

Praca poza częścią teoretyczną uwzględnia również wymiar praktyczny. Odnosi się on do badań przeprowadzonych na terenie powiatu bialskiego

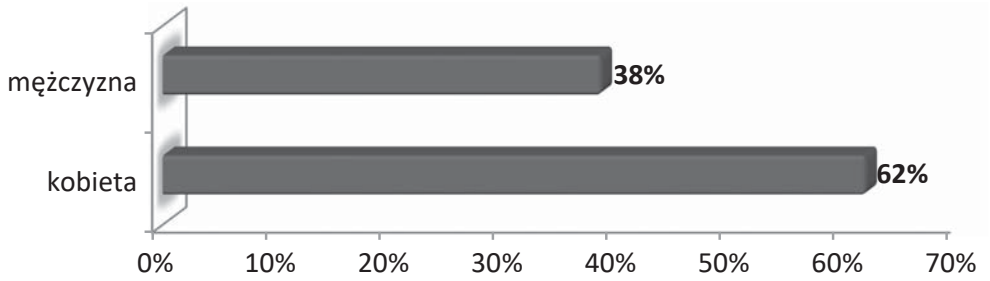
wśród lokalnej społeczności. W zakresie założeń badawczych bardzo ważne są zmienne odnoszące się bezpośrednio do sposobu gromadzenia materiału analitycznego. Jedną z nich jest metoda badawcza. J. Sztumski twierdzi, że: „przez metodę należy rozumieć ogólny system założeń i reguł pozwalających na uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do którego się świadomie zmierza" (Sztumski, 1984).

W podejmowanych rozważaniach podejmuje się decyzję o jednoczesnym skorzystaniu z dwóch metod badawczych. Jest to analiza krytyczna literatury oraz sondaż diagnostyczny. Bazując na tych dwóch metodach dokonuje się sprawdzenia tego, co już inni badacze przeanalizowali w obszarze inflacji oraz do tego przeprowadza się własne autorskie badania.

Równie ważnym elementem dla tak ukształtowanej metody jest technika badawcza. „Technika badawcza jest skonkretyzowanym sposobem postępowania badawczego. Technika powinna być podporządkowana metodom badawczym, pełniąc niejako wobec nich wyraźnie służebną rolę" (Łobocki, 2007).

Charakter podejmowanych rozważań przyczynia się do tego, że jednym z lepszych rozwiązań jest technika ankiety indywidualnej.

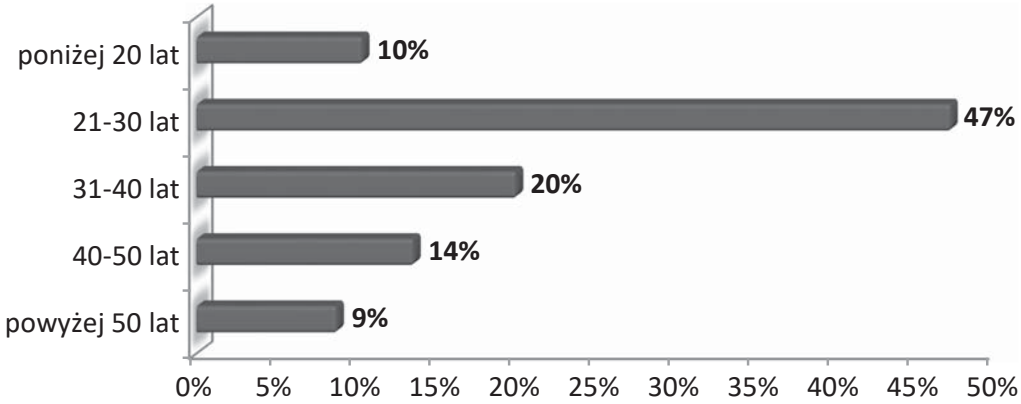
Na uzupełnienie metody badawczej składa się narzędzie badawcze. „Przez narzędzie badawcze rozumie się przedmiot, który ma posłużyć do realizacji wybranej techniki badawczej" (Łobocki, 2007). W podejmowanych rozważaniach wybrano narzędzie w formie kwestionariusza ankiety. Samo narzędzie składało się z 17 pytań zamkniętych, gdzie większość pytań była jednokrotnego wyboru. W zakres narzędzia wpisano pięć dodatkowych pytań stanowiących metryczkę. To właśnie dzięki niej możliwym stało się opisanie próby badawczej, którą stanowili wyłącznie mieszkańcy powiatu bialskiego. Sam proces pozyskiwania materiału badawczego odbywał się poprzez wykorzystanie Internetu, a dokładniej mediów społecznościowych. Rozsyłając kwestionariusz ankiety wśród znajomych oraz prosząc ich o dalsze rozpowszechnienie finalnie udało się dotrzeć do 125 mieszkańców powiatu bialskiego. Pewność o tym, że badanymi są wyłącznie mieszkańcy powiatu bialskiego została uzyskana poprzez umieszczenie w kwestionariuszu ankiety stosownej uwagi, aby na pytania odpowiadali wyłącznie osoby spełniające to kryterium. W badaniu tym w przeważającej części dominowały kobiety (62%), zaś mężczyzn było znacznie mniej (38%) (ryc. 1).

Rycina 1. Struktura płci respondentów

Źródło: opracowanie własne

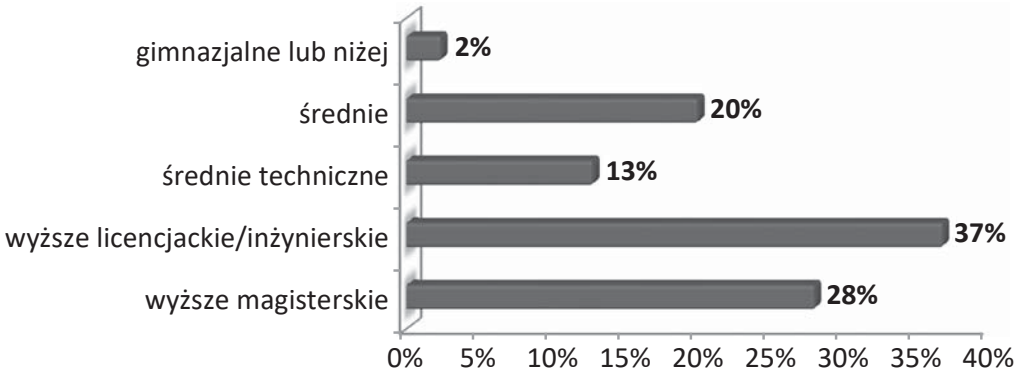
W toku badań dzieli się mieszkańców powiatu bialskiego również pod względem ich wieku. W blisko połowie przypadków badani mieścili się w przedziale wiekowym 21-30 lat (47%). Znaczącą grupą badanych były osoby w wieku 31-40 lat (20%) oraz te o dekadę starsze (14%) (ryc. 2).

Rycina 2. Struktura wieku respondentów

Źródło: opracowanie własne

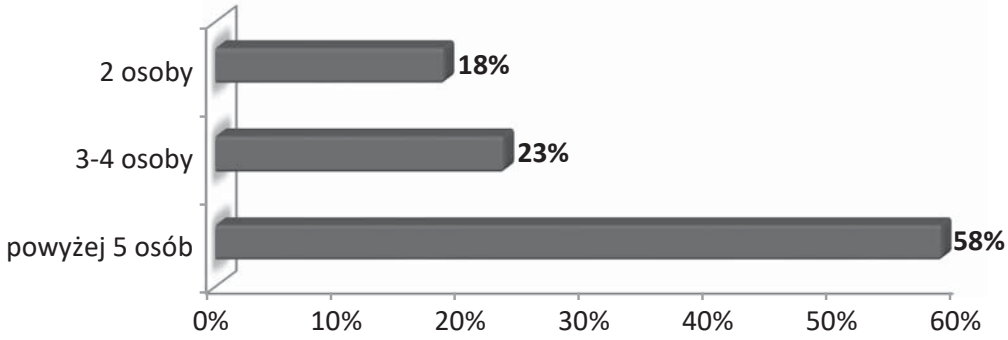
Trzecim analizowanym parametrem jest wykształcenie respondentów. Z badań wynika, że wykształcenie jest bardzo ważne dla mieszkańców powiatu bialskiego. Aż 37% badanych ukończyło studia pierwszego stopnia. Kolejne 28% respondentów posiada wykształcenie wyższe magisterskie. Najmniej liczną grupą były osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (2%) (ryc. 3).

Rycina 3. Struktura wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne

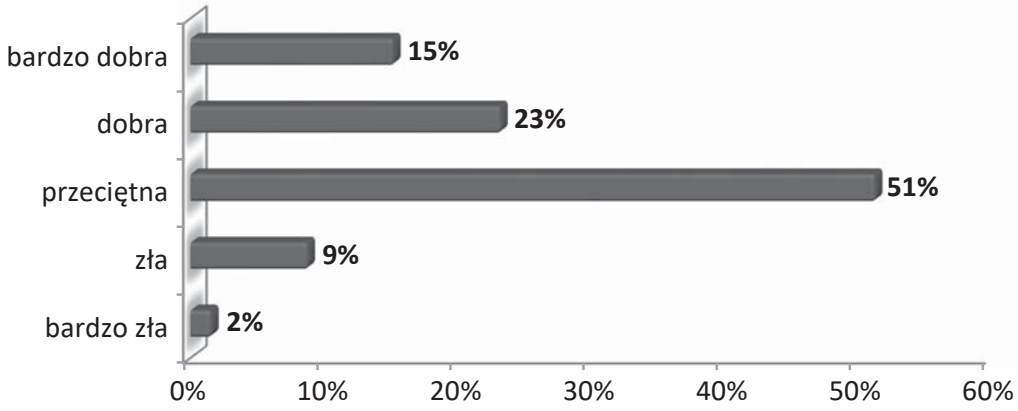
Przy charakterystyce mieszkańców powiatu bialskiego zwrócono uwagę na środowiska, z których pochodzą, a dokładniej na skład liczbowy gospodarstw domowych. W przeszło połowie przypadków badani pochodzą z dużych rodzin składających się z przynajmniej pięciu osób (58%). W blisko 1/5 przypadków badani prowadzą dwuosobowe gospodarstwo domowe (18%) (ryc. 4).

Rycina 4. Liczba członków gospodarstw domowych respondentów

Źródło: opracowanie własne

Analiza ta pokazuje subiektywną oceną sytuacji ekonomicznej respondentów. Badani przyznali, że najczęściej ich sytuacja ekonomiczna jest przeciętna (51%). Wśród badanych znaleźli się również ci, którzy swoją sytuację ekonomiczną określili, jako dobrą (23%), a nawet bardzo dobrą (15%) (ryc. 5).

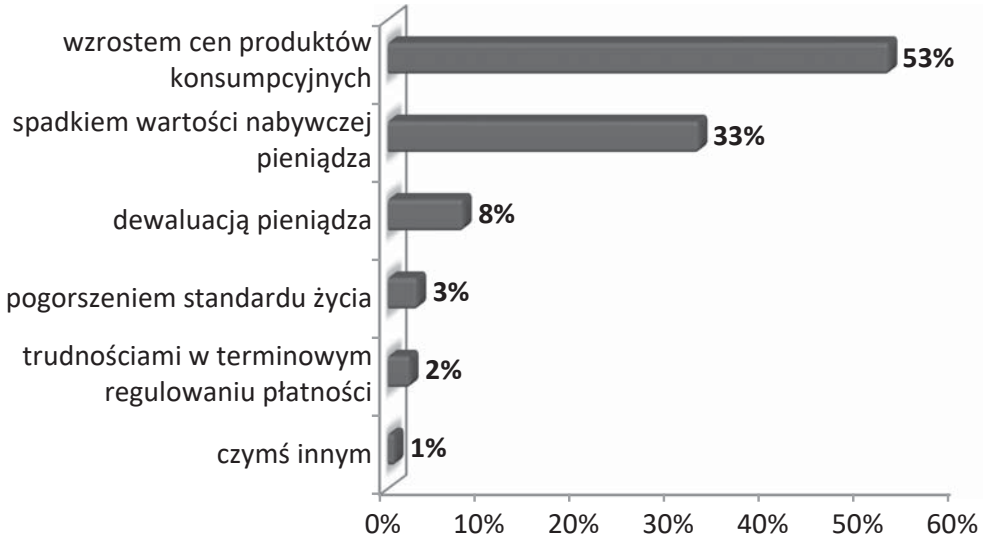
Rycina 5. Sytuacja ekonomiczna respondentów

Źródło: opracowanie własne

Powyższa charakterystyka wykazała, że do badania udało się pozyskać przede wszystkim młode kobiety, które są bardzo dobrze wykształcone, jednak mimo to nie zawsze najlepiej radzą sobie w wymiarze ekonomicznym.

Wyniki

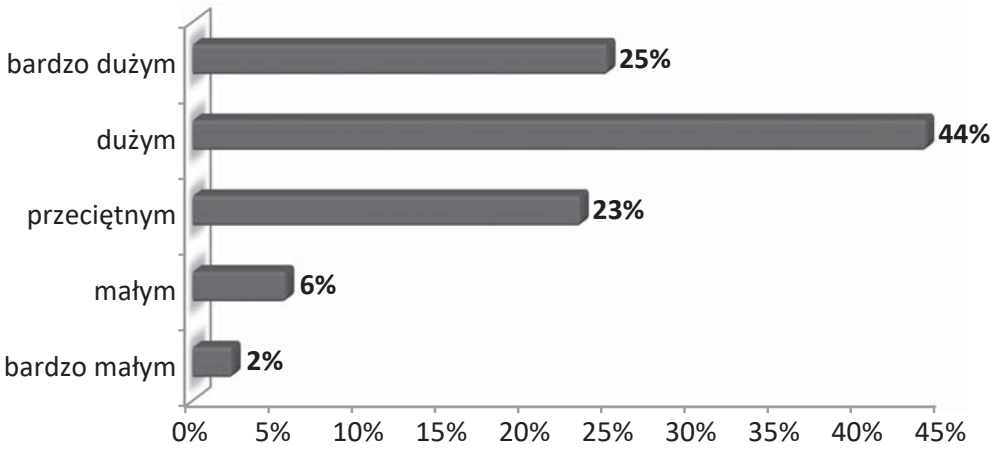
Zawężając obszar podejmowanych rozważań w dziedzinie wpływu inflacji na decyzje zakupowe i sytuację ekonomiczną społeczeństwa zwraca się uwagę na wypowiedzi mieszkańców powiatu bialskiego. W pierwszym pytaniu zapytano badanych o to, z czym kojarzy im się inflacja. Skojarzenia są skrajnie różne, a najwięcej osób na pierwszym miejscu stawia wzrost cen produktów konsumpcyjnych (53%). Dla co trzeciego badanego inflacja przede wszystkim wiąże się ze spadkiem siły nabywczej pieniądza (33%) (ryc. 6).

Rycina 6. Skojarzenia respondentów z inflacją

Źródło: opracowanie własne

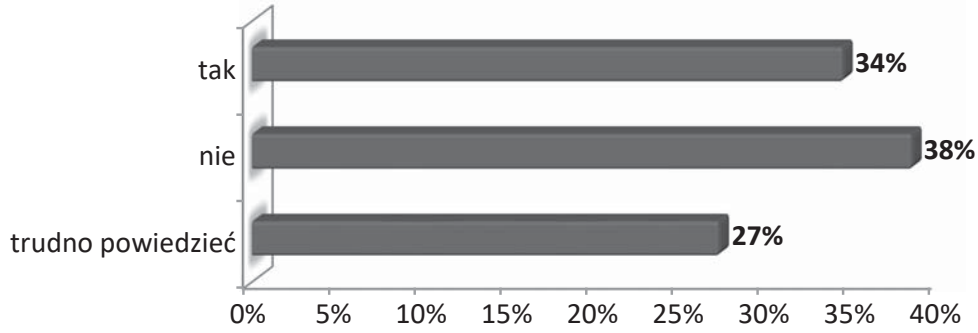
Pytając respondentów o ich odczucia względem inflacji okazuje się, że aż 44% z nich przyznaje, iż skutki inflacji wpłynęły na ich sytuację ekonomiczną w ostatnich miesiącach. Z kolei na podobnym do siebie poziomie pod względem liczebności znalazły się dwie grupy, które mówią, że odczuwają inflację w swoim życiu w stopniu przeciętnym (23%) oraz bardzo dużym (25%) (ryc. 7).

Rycina 7. Odczuwanie skutków inflacji przez respondentów

Źródło: opracowanie własne

Z badań wynika, że co trzeci ankietowany ma realne obawy o to, że w przyszłości może mu brakować środków na podstawowe dobra konsumpcyjne (34%). Do tego, aż 27% nie wie, czy z taką sytuacją nie przyjdzie im się mierzyć w przyszłości (ryc. 8).

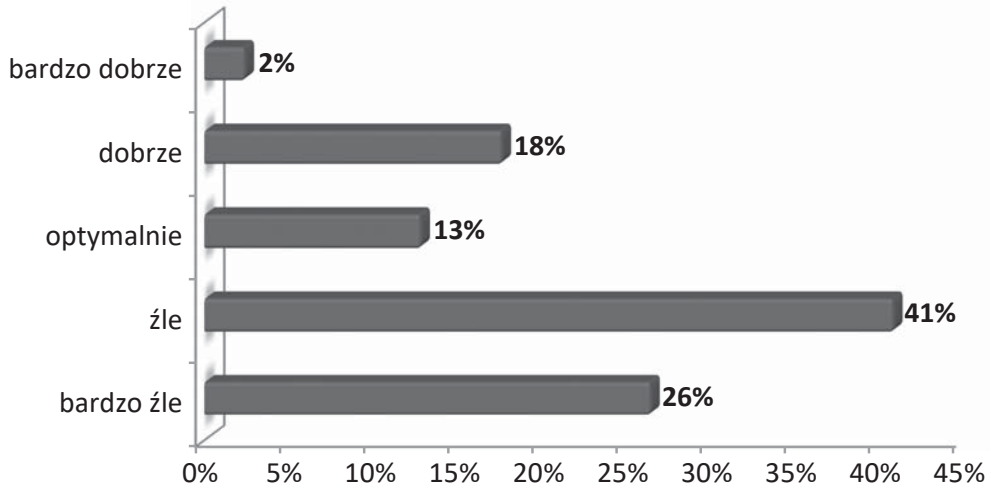

Rycina 8. Obawy respondentów przed tym, że przez inflację nie będzie ich stać w najbliższej przyszłości na podstawowe dobra konsumpcyjne

Źródło: opracowanie własne

W toku badań doszukuje się związku obecnej sytuacji związanej z inflacją z decyzjami podejmowanymi przez Radę Polityki Pieniężnej. Ogólnie ankietowani wydają złą opinię (41%), a nawet bardzo złą ocenę wspomnianej instytucji (26%). Tylko kilkoro badanych uważa, że Rada Polityki Pieniężnej

w minimalnym stopniu swoimi decyzjami przyczynia się do aktualnej sytuacji ekonomicznej społeczeństwa (2%) (ryc. 9).

Rycina 9. Wpływ decyzji Rady Polityki Pieniężnej na sytuację ekonomiczną społeczeństwa w ocenie respondentów

Źródło: opracowanie własne

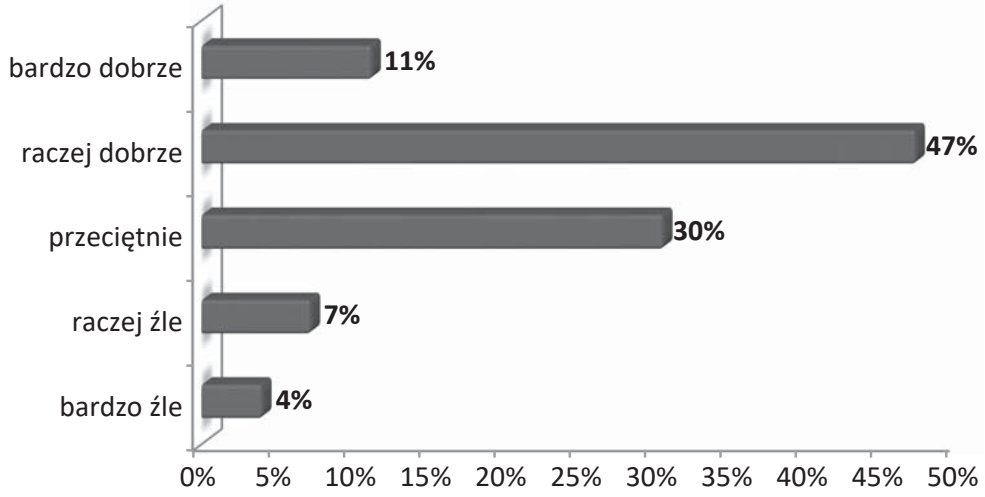
Dokonując dalszych badań dotyczących sytuacji ekonomicznej respondentów zapytano ich, w jakich obszarach zauważyli największe wzrosty cen. Jak sami badani przyznali takich obszarów życia jest bardzo dużo, a najwięcej osób wspomina o usługach transportowych (90%), paliwach do środków transportu (86%), żywności (79%) oraz kosmetykach i środkach czystości (70%). Z drugiej strony badani uważają, że w ostatnich miesiącach nie wzrosły ceny lekarstw (66%) oraz usług telekomunikacyjnych (54%) (tab. 1).

Tabela 1. Odczucie przez respondentów wzrostu cen wybranych produktów

Wyszczególnienie	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
żywność	79%	7%	14%
paliwa do środków transportu	86%	2%	12%
energia elektryczna	66%	10%	23%
ogrzewanie mieszkania	58%	11%	31%
lekarstwa	32%	66%	2%
materiały budowlane	28%	10%	62%
AGD/RTV	22%	73%	5%
świadczenia medyczne	32%	13%	55%
kosmetyki i środki czystości	70%	19%	10%
odzież i obuwie	58%	27%	14%
usługi transportowe	90%	2%	7%
usługi telekomunikacyjne	27%	54%	18%

Źródło: opracowanie własne

W badaniu zwrócono również uwagę na wiedzę finansową respondentów. Poproszono ich o subiektywną ocenę własnej wiedzy finansowej, która została określona dobrze (47%), ze wskazaniem na przeciętność (30%). Co dziesiąty badany uważa, że jego wiedza finansowa jest na bardzo wysokim poziomie (11%), co może sugerować, że potrafi się odnaleźć w otoczeniu wysokiej inflacji (ryc. 10).

Rycina 10. Ocena przez respondentów własnej wiedzy z zakresu finansów

Źródło: opracowanie własne

Inflacja przyczyniła się do tego, że respondenci musieli zmienić niektóre ze swoich zachowań. Przede wszystkim badani znacząco mniej wydają na rozrywkę (68%), ogólnie mniej kupują (66%) oraz w coraz większym stopniu są zmuszeni do korzystania z oszczędności (63%). Przeszło połowa respondentów przyznaje, że zdarza im się szukać tańszych zamienników (58%). Z drugiej strony badani nie szukają dodatkowej pracy (87%) i nie są zmuszeni do zadłużania się (67%) (tab. 2).

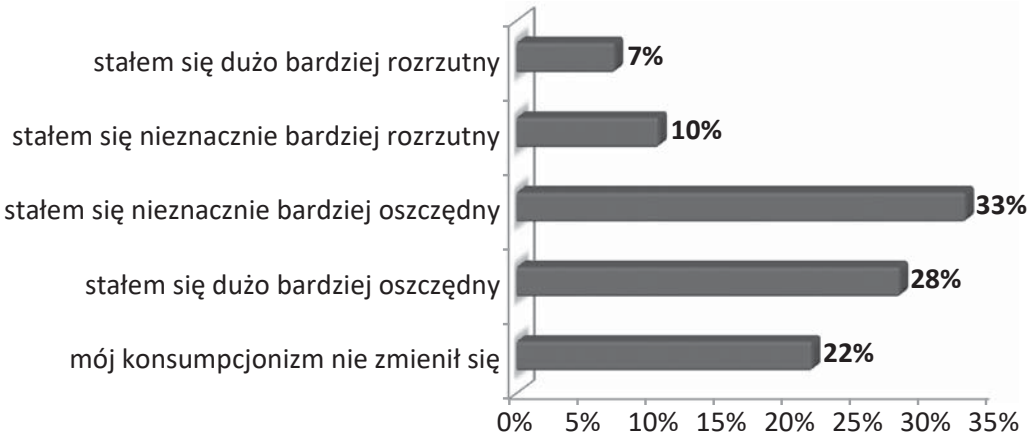
Tabela 2. Działania podjęte przez respondentów w ostatnich miesiącach na skutek inflacji

Wyszczególnienie	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
ogólnie kupuję mniej	66%	18%	16%
częściej szukam tańszych zamienników	58%	18%	24%
ograniczam zużycie: wody, prądu i gazu	4%	42%	54%
ograniczam wydatki na rozrywkę	68%	25%	7%
częściej spędzam czas wolny w domu	22%	56%	22%
ograniczam kieszonkowe dzieciom	9%	55%	36%
ograniczam jazdę samochodem	11%	62%	27%

Wyszczególnienie	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
więcej kupując obawiając się dalszych wzrostów cen	18%	78%	4%
w większym stopniu korzystam z oszczędności	63%	24%	13%
poprosiłem o podwyżkę w pracy	36%	47%	17%
znalazłem dodatkową pracę	10%	87%	3%
zadłużyłem się	7%	67%	26%
zacząłem interesować się inwestowaniem	7%	29%	64%

Źródło: opracowanie własne

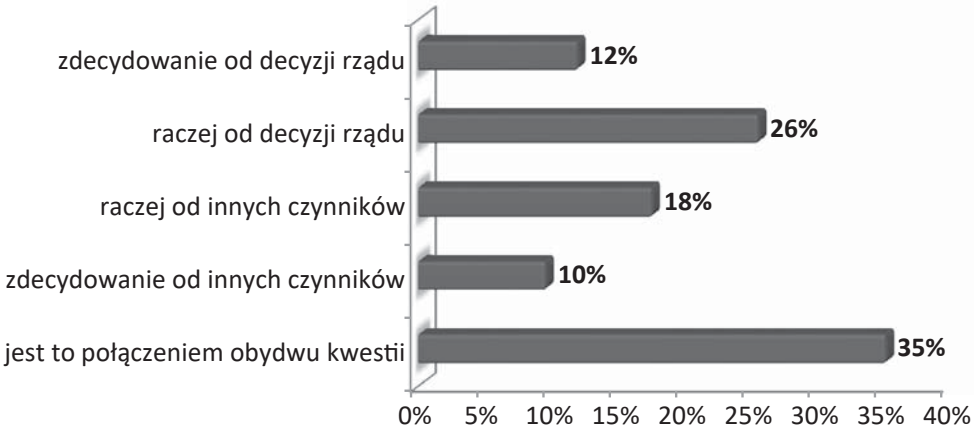
Zakładając, że inflacja musiała wpłynąć na konsumpcjonizm społeczeństwa postanowiono w badaniu poruszyć ten wątek. Wykazano, że badani stali się dużo bardziej oszczędni (61%), co oznacza, że decydują się na ograniczenie swojego konsumpcjonizmu. Z jakiegoś powodu aż 17% badanych stwierdziło, że poprzez inflację stało się dużo bardziej rozrzutnymi, co może wynikać z obawy przed szybką utratą wartości siły nabywczej pieniądza (ryc. 11).

Rycina 11. Zmiana poziomu konsumpcjonizmu u respondentów na skutek inflacji

Źródło: opracowanie własne

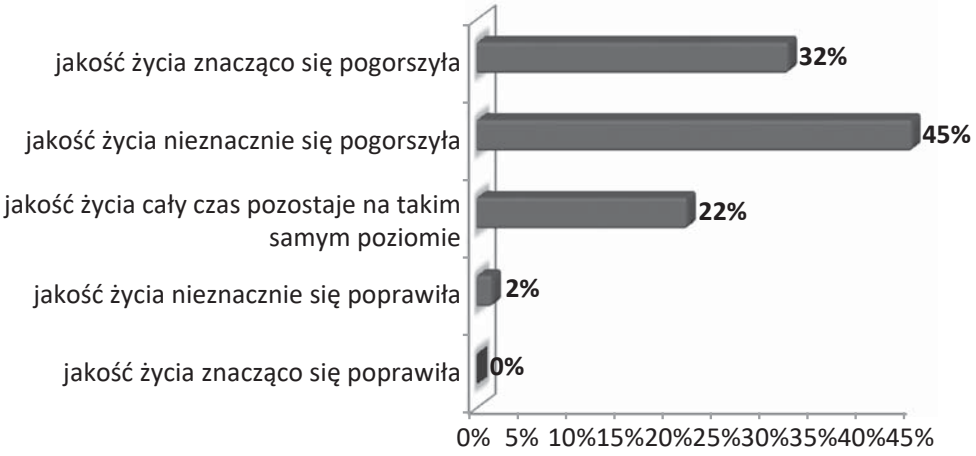
W świetle badań zapytano badanych o powody wzrostu cen, przy czym skupiono się na decyzjach podejmowanych przez rząd oraz sumarycznie pozostałych czynnikach. Badani uznali, że wzrost cen jest wynikiem zarówno pracy rządu, jak i innych czynników (35%). Jednak skupiając się tylko na jednym wątku to uznali oni, że wzrost cen zależy przede wszystkim od decyzji rządu (38%) (ryc. 12).

Rycina 12. Powody wzrostu cen w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne

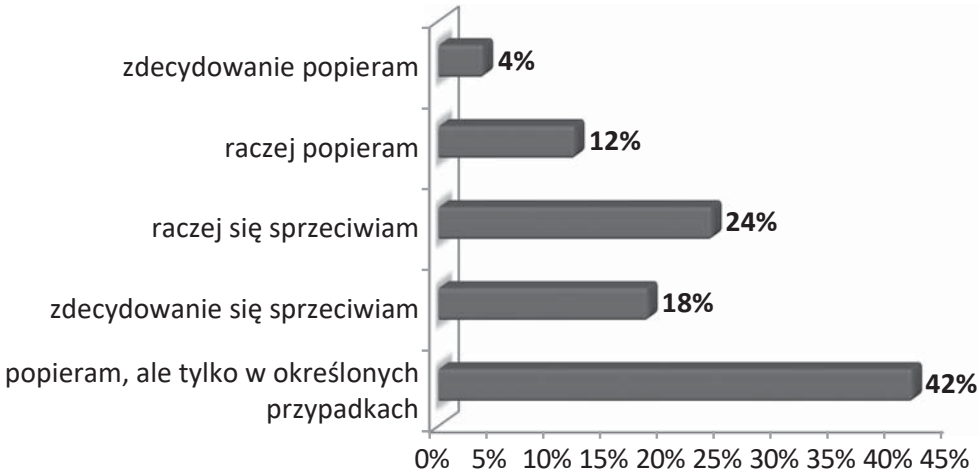
Sytuacja ekonomiczna społeczeństwa to nie tylko ta odnosząca się bezpośrednio do respondentów, ale również osób w ich najbliższym otoczeniu. Uznali oni, że jakość życia osób z otoczenia nieznacznie się pogorszyła (45%). Prawie co trzeci badany uważa, że pogorszenie się jakości życia jest znaczące (32%). Ani jeden badany w swoim otoczeniu nie zauważył znaczącej poprawy jakości życia (ryc. 13).

Rycina 13. Ocena przez respondentów jakości życia ludzi w najbliższym otoczeniu w ostatnich miesiącach

Źródło: opracowanie własne

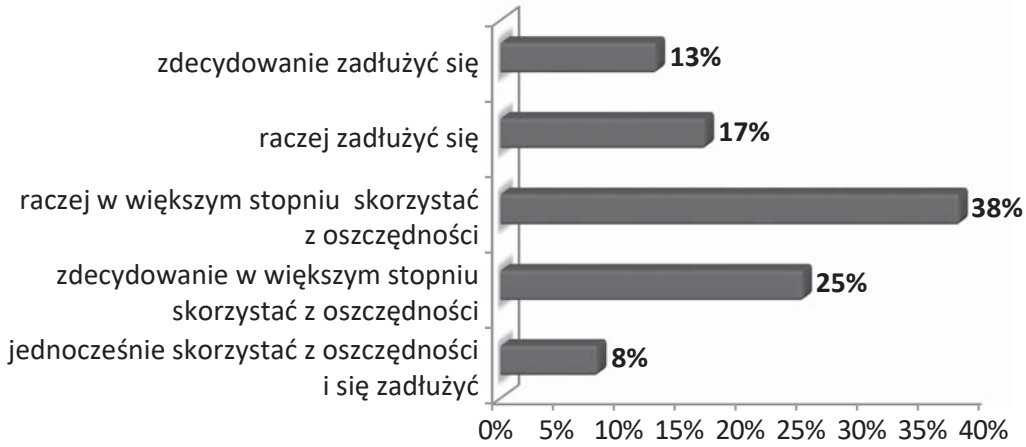
Jednym z rozwiązań mogących poprawić sytuację ekonomiczną społeczeństwa jest oferowanie wsparcia socjalnego w coraz większym wymiarze dla najuboższej części społeczeństwa. Taka idea spotyka się tylko z częściowym poparciem respondentów, którzy twierdzą, że wsparcie powinno być udzielane, jednak tylko w określonych przypadkach (42%). Wśród badanych znaczna grupa otwarcie sprzeciwia się tego typu wsparciu dla najuboższych (42%) (ryc. 14).

Rycina 14. Podejście respondentów do zwiększania pakietów pomocowych dla najuboższej części społeczeństwa z powodu wzrostu inflacji

Źródło: opracowanie własne

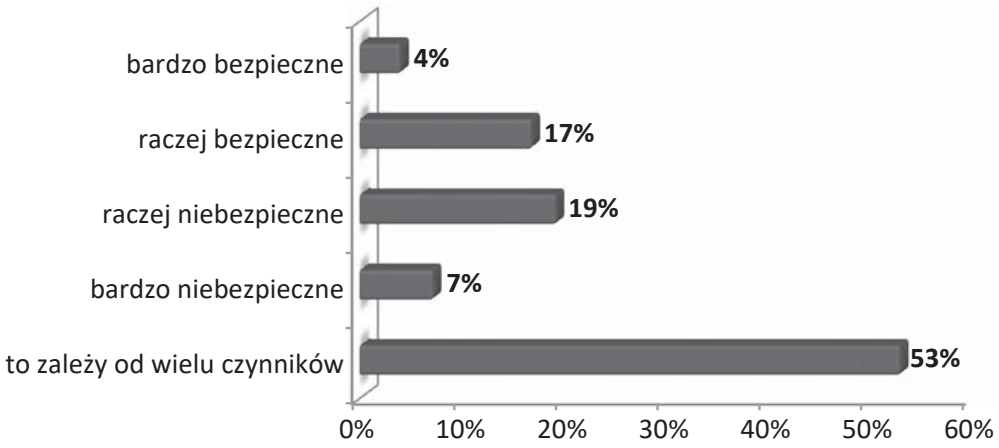
Sytuacja ekonomiczna społeczeństwa uzależniona jest od czasu utrzymywania się inflacji, co bezpośrednio wpłynie również na decyzje zakupowe. Zakładając, że problem inflacji nie zostanie rozwiązany do końca 2023 roku to badani stwierdzili, że będą zmuszeni do tego, aby w większym stopniu korzystać z oszczędności (63%) (ryc. 15).

Rycina 15. Działania respondentów w przypadku, gdy inflacja nie zostanie opanowana do końca 2023 roku

Źródło: opracowanie własne

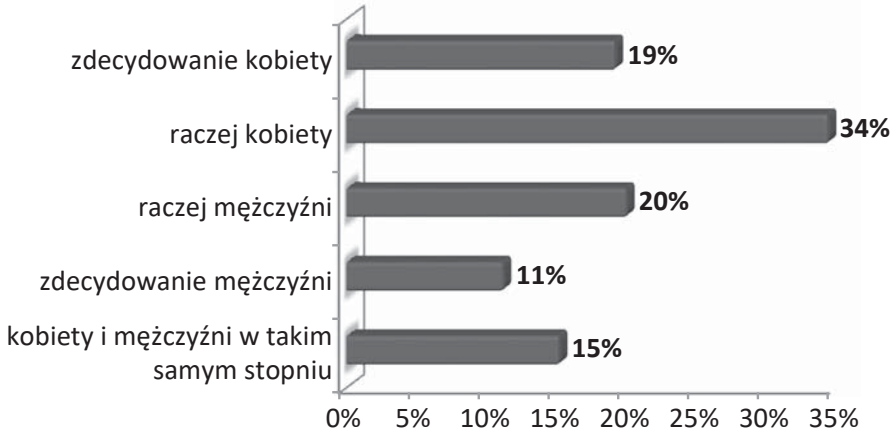
Pozostając przy tematyce oszczędzania zwraca się szczególną uwagę na gwarancję swoich funduszy w otoczeniu wysokiej inflacji. Badani uznali, że bezpieczeństwo skupiania się na oszczędzaniu w otoczeniu wysokiej inflacji jest uzależnione od wielu czynników (53%). Jeśli chodzi o wypowiedzi bardziej kierunkowe to więcej osób opowiada się za tym, że jest to działanie niebezpieczne (26%) (ryc. 16).

Rycina 16. Ocena przez respondentów bezpieczeństwa akumulowania oszczędności w otoczeniu wysokiej inflacji

Źródło: opracowanie własne

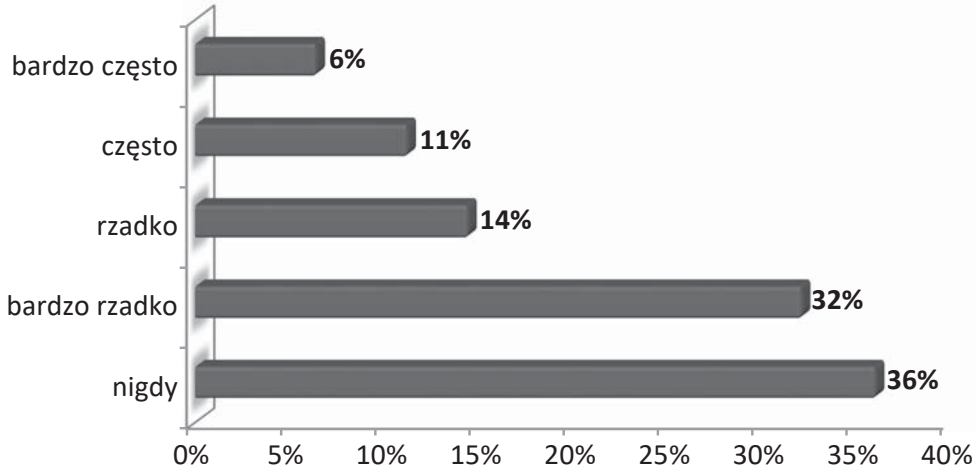
Pomimo tego, że skutki inflacji odczuwane są przez wszystkich to postanowiono sprawdzić, czy wstępują jakieś różnice pomiędzy płcią. Wypowiedzi badanych są wyraźnie zróżnicowane, jednak większość uważa, że w skutki wysokiej inflacji w większym stopniu odczuwane są przez kobiety (53%). Tylko 15% badanych nie zauważa większych różnic pomiędzy płcią (ryc. 17).

Rycina 17. Odczuwanie skutków inflacji przez kobiety i mężczyzn w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne

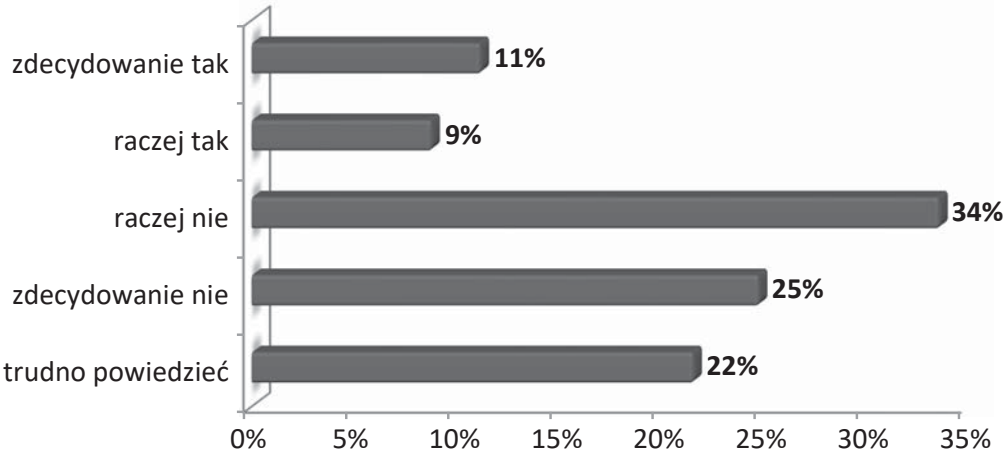
Inflacja może przyczyniać się do tego, że w niektórych sytuacjach społeczeństwo może odczuwać wyraźny dyskomfort psychiczny. Dotyczy to zakupów i przypadków, gdzie z powodu zbyt wysokich cen należy zrezygnować z części produktów. Okazuje się, że wśród większości badanych taka sytuacja zdarzyła się przynajmniej raz w życiu (64%), jednak jeśli już do niej dochodzi to bardzo rzadko (32%) (ryc. 18).

Rycina 18. Przypadki rezygnowania przez respondentów z części zakupów będąc już przy kasie z powodu zbyt wysokich cen

Źródło: opracowanie własne

Jedną ze stron, która swoimi działaniami może realnie wpłynąć na zmniejszenie cen produktów konsumpcyjnych jest rząd. Badani uważają, że rząd nie robi wystarczająco dużo, aby zapanować nad wzrostem cen (59%). Co piąty badany nie potrafił udzielić jednoznacznej odpowiedzi (22%) (ryc. 19).

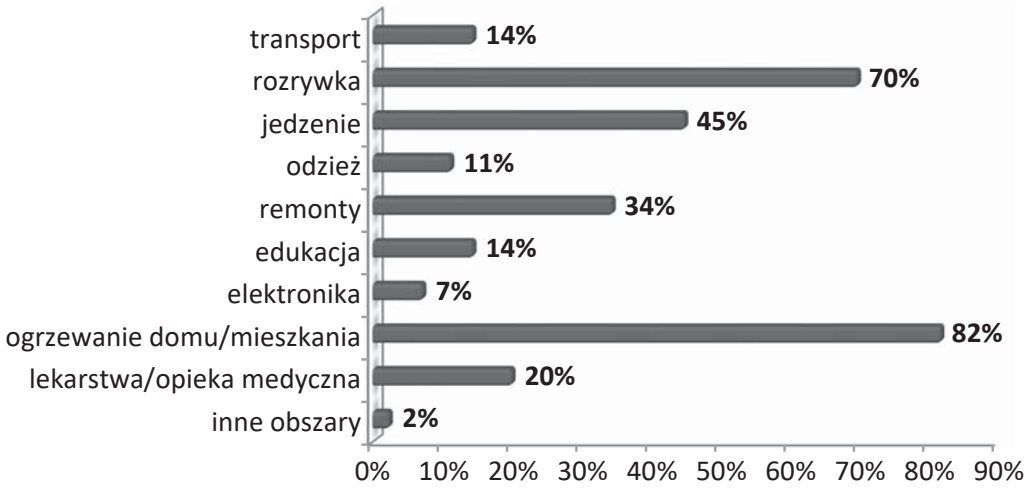

Rycina 19. Ocena przez respondentów działania rządu w zakresie powstrzymania wzrostu cen produktów konsumpcyjnych

Źródło: opracowanie własne

Ostatnim analizowanym obszarem są oszczędności, które badani chcą wprowadzić w swoim życiu, aby w dużym stopniu nie odczuwać skutków inflacji i jednocześnie poprawić sytuację budżetu domowego. Było to pytanie, w którym respondenci mogli zaznaczyć do trzech odpowiedzi, przez co wyniki nie sumują się do 100%. Przede wszystkim badani zakładają, że

w najbliższym czasie uda im się zmniejszyć wydatki związane z ogrzewaniem mieszkania (82%) oraz zaczną mniej wydawać na rozrywkę (70%) (ryc. 20).

Rycina 20. Obszary, w których respondenci planują wprowadzić ograniczania wydatków aby poprawić sytuację budżetu domowego

Źródło: opracowanie własne

Wnioski

Z przeprowadzonych badań dotyczących tematyki inflacji oraz jej wpływu na sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw domowych nasuwają się następujące wnioski:

1. Inflacja jest bardzo niebezpiecznym zjawiskiem dla budżetu każdego gospodarstwa domowego.
2. Pomimo tego, że wszyscy odczuwają skutki inflacji to społeczeństwo potrafi radzić sobie z takimi utrudnieniami godząc się na czasowe obniżenie jakości życia.
3. Jednocześnie wykazano, że inflacja jest jeszcze na zbyt niskim poziomie, aby w społeczeństwie została uaktywniona kreatywność. Ludzie nie czują się zmotywowani do tego, aby poszukiwać dodatkowego źródła dochodu, dzięki czemu skutki inflacji byłyby odczuwane w mniejszym stopniu.
4. Inflacja przyczynia się do obniżenia jakości życia społeczeństwa oraz konieczności ograniczenia swoich zakupów.
5. Nawet, jeśli osoby nie chcą szukać tańszych dóbr konsumpcyjnych pierwszej potrzeby to rekompensują to ograniczeniem wydatków na zaspokajanie potrzeb wyższego rzędu.
6. Wykazano, że inflacja jest czynnikiem, który zwiększa roztropność w społeczeństwie, ludzie stają się bardziej odpowiedzialni podczas podejmowania się większości decyzji zakupowych i w mniejszym stopniu wykazują się rozrzutnością.

7. Mimo to, że społeczeństwo potrafi radzić sobie w kryzysowych sytuacjach to warto podejmować próby obniżania poziomu inflacji, aby ludzie przez dłuższy czas nie byli zmuszani do ograniczania swoich wydatków i godzenia się na życie w niższym standardzie.

Piśmiennictwo

1. Adach-Stankiewicz E., Białek J., Bielak R. (2019), Co warto wiedzieć o inflacji. GUS, Warszawa.
2. Hoffmann N. (2022), Inflacja i względna zmienność cen w Polsce. Politechnika Gdańska, Gdańsk.
3. Hülsmann J.G. (2014), Etyka produkcji pieniądza. Instytut L. von Misesa, Warszawa.
4. Łobocki M. (2007), Wprowadzenie do metod badań pedagogicznych. Wydawnictwo Impuls, Kraków.
5. Makieła Z., Rachwał T. (2020), Krok w przedsiębiorczość. Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa.
6. Sztumski J. (1984), Wstęp do metod i technik badań społecznych. Wydawnictwo PWN, Warszawa.
7. Zemke J. (2017), Ryzyko ceny wewnętrznej pieniądza. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.